

บทวิเคราะห์ระบอบการเมืองการปกครองไทย

ระหว่าง

ประชาธิปไตย กับ อำมาตยาธิปไตย

เรียบเรียงโดย

ผศ.ดร.ชนชาติ ประทุมสวัสดิ์

ผู้อำนวยการโครงการภาคพิเศษ

MPA, M.Ed

สถาบันรัชต์ภาคย์

081-6555419, 087-7848999

เรียบเรียงแนวคิดเพื่อนำเสนอ คณะกรรมการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ (คสช)

ความขัดแย้งของระบอบการเมืองการปกครองไทย ระหว่าง ประชาธิปไตยแบบไม่เสรี และเสรีประชาธิปไตยครึ่งใบ

บันทึกเหตุการณ์

“รัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2557 เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เวลา 16:30 น. โดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) อันมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ โค่นรัฐบาลรักษาการ นาย นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล นับเป็นรัฐประหารครั้งที่ 13 ในประวัติศาสตร์ไทย ก่อนหน้านี้ เกิดรัฐประหารใน พ.ศ. 2549 รัฐประหารดังกล่าวเกิดขึ้นหลังวิกฤตการณ์การเมืองซึ่งเริ่มเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 เพื่อคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ และอิทธิพลของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในการเมืองไทย ในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ 3.00 น. กองทัพบกตั้งกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (กอ.รส.) และให้ยกเลิกศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) กอ.รส. ปิดสื่อ ตรวจสอบพิจารณาเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต และจัดประชุมเพื่อหาทางออกวิกฤตการณ์การเมืองของประเทศแต่การประชุมไม่เป็นผล จึงเป็นข้ออ้างรัฐประหารครั้งนี้ หลังรัฐประหาร มีประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลงยกเว้นหมวด 2 คณะรัฐมนตรีรักษาการหมดอำนาจ ตลอดจนให้ยุบวุฒิสภา ปัจจุบัน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย และพลเอก ประยุทธ์เป็นผู้อำนาจของนายกรัฐมนตรี คสช. มีการจัดงานต่าง ๆ เพื่อบริหารราชการแผ่นดิน และระบุว่าจะปฏิรูปก่อนเลือกตั้ง ไม่มีคำมั่นว่าประเทศจะหวน

กลับสู่การปกครองโดยพลเรือนโดยเร็ว ในขณะที่หลายประเทศประณามรัฐประหารครั้งนี้ รวมทั้งมีการคัดค้านต่าง ๆ เช่น ลดกิจกรรมทางทหารและลดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่คนไทยจำนวนหนึ่งแสดงความยินดี โดยมองว่าเป็นทางออกของวิกฤตการณ์การเมือง แต่ก็มีคนไทยอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วย เนื่องจากไม่เป็นไปตามวิถีประชาธิปไตย”

วิเคราะห์เชิงโครงสร้างของสังคมไทย

ประชาธิปไตยไม่เสรีหรือประชาธิปไตยอำนาจนิยม

ฐานะของการเมืองไทยที่ถูกผูกขาดครอบครองโดยชนชั้นนำทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมไทยในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (Constitution Monarchy) โดยผ่านนักเลือกตั้ง และเจ้าพ่อท้องถิ่นในการสร้างเครือข่ายธุรกิจการเมืองและอิทธิพล รูปแบบของทิศทางการใช้ “ระบอบเลือกตั้งแบบชนาธิปไตย” บัญญัติอำนาจเบ็ดเสร็จผ่านการเลือกตั้งและพรรคการเมืองใดๆ พรรคเดียว ทว่ากลับละเลยหรือล่วงละเมิดหลักสิทธิเสรีภาพและหลักนิติธรรมไปเสีย ซึ่งเป็นเนื้อหาสำคัญของระบอบประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

เสรีประชาธิปไตยครึ่งใบ

โดยการให้อำนาจพลังข้าราชการในระบบอำนาจ 3 ฝ่าย คือ ตุลาการ นิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ทับซ้อนกันโดยไม่สัมพันธ์เชื่อมโยงฐานที่มาของอำนาจนั้นกับประชาชนตามหลักการของประชาธิปไตยซึ่งย่อมขัดกับหลักสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เพื่อให้พลังระบบราชการคั่งงำต่อรอง ถ่วงดุลย์ ทางอำนาจ กับฝ่ายทุนนิยมโลกาภิวัตน์ ดังสมัยพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็น

นายกรัฐมนตรี จนกระทั่งปัจจุบันภายใต้การออกแบบรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ.2550 ที่กลไก
อธิปไตยของประชาชนทับซ้อนกันโดยการขยายบทบาทอำนาจตรวจสอบถ่วงดุลของ บรรดาสถาบันที่
ไม่ได้มาจากเสียงข้างมากหรือเชื่อมโยงกับประชาชนในขณะที่โครงสร้างทางอำนาจยังเป็นของชนชั้น
นำ ของนักการเมืองอาชีพที่หาเงินทางอำนาจกับนายทุนหรือกระทั่งเป็นคณาภิชนด้วยกันซึ่งทำให้
โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ผ่านมา ถูกผูกขาดความมั่งคั่งโดยชนชั้นนำ ดังปัญหาความ
เหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นที่ประจักษ์ ช่องว่างคนจน-คนรวย ถ่างกว้างเป็นอันดับต้นๆของโลกเพราะ
ปัญหาการกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม อีกทั้งยังไม่มีโครงสร้างการเก็บภาษีทรัพย์สินกับกำไรที่เป็น
ธรรมในอัตราก้าวหน้าอีกด้วย ทั้งหมดนี้เพราะชนชั้นนำทางการเมืองไทย บริหารประเทศออก
กฎหมาย โดยกำหนดนโยบาย เพื่อผลประโยชน์ทางชนชั้นของพวกเขาเหล่านั้น จนเกิด เศรษฐกิจ
ผูกขาดโดยชนชั้นนำ สังคม-อุปถัมภ์และอภิสิทธิ์แบบอำนาจนิยม วัฒนธรรมบริโภคนิยมและความ
แปลกแยกทางชนชั้นและนี่คือจินตภาพของโครงสร้างสังคมไทยที่เป็น “ระบอบทุนนิยมประชาธิปไตย
แบบไม่เสรี” ที่ถูกรุกคืบโดยทุนผูกขาดทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้นความขัดแย้ง ความรุนแรง
ทางสังคม นอกจากในรูปของการเอาเปรียบแรงงาน เรามักพบเห็นได้ทั่วไปในรูปของกลุ่มนายทุน
ผนวกรัฐ กระทำการ รังแก ละเมิด เบียดเบียน แย่งชิงผลประโยชน์ของชุมชน สังคม ในรูปแบบของ
สงครามการแย่งชิงทรัพยากร ผ่านโครงการและนโยบายสำคัญๆ ของรัฐบาลนายทุนเสมอมา เนื่องจาก
ชนชั้นล่างทางสังคมไทย ผู้ด้อยโอกาส กรรมกร เกษตรกร ชาวนา ชาวไร่ คนจนเมือง ไม่เคย เข้าไปสู่
อำนาจรัฐเพื่อจัดการผลประโยชน์ของตนเอง มีบ้างที่เข้าไปในอำนาจรัฐส่วนปกครองท้องถิ่นแต่แล้วก็
กลายเป็นฐานของเครือข่ายอุปถัมภ์ของกลุ่มทุนนักการเมือง เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น เหตุใดความพยายาม
ของชนชั้นล่างในการเข้าสู่อำนาจรัฐจึงไม่ประสบความสำเร็จไม่ว่าจะในการต่อสู้ของพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย หรือพรรคของฝ่ายประชาชนที่ผ่านมา
ปัญหาสำคัญก็คือ การสถาปนาอำนาจรัฐกึ่งถาวรของชนชั้นนำที่ผ่านมาทำให้ประเทศไทยปกครอง
ด้วยระบอบ “ประชาธิปไตย” ที่ “ไม่จริง” ในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมจึงไม่เป็น
ประชาธิปไตย ซึ่งต่างประเทศเรียกเราว่า ปกครองระบบ “Constitution Monarchy” 75 ปีที่ผ่านมาจึง
ค่อนข้างโน้มเอียงไปทางลัทธิรัฐธรรมนูญนิยม ด้วยการจัดวางความสัมพันธ์ทางอำนาจของชนชั้นนำ
เชิงกลไก มากกว่า “ประชาธิปไตย” เชิงเนื้อหาของประชาชนที่แท้จริง ทั้งนี้คำว่าประชาธิปไตย ใน
ประเทศไทยเอง ในสมัยรัชกาลที่ 7 ก็มีความหมายถึง “Republic” ซึ่งไม่ใช่ประชาธิปไตยตาม
ความหมายในปัจจุบันซึ่งถูกบิดเบือนซึ่งภายใต้โครงสร้างอำนาจแบบนี้ ทุนนิยมประชาธิปไตยแบบไม่
เสรี หรือ เสรีประชาธิปไตยครึ่งใบ ก็ตาม ต่างก็เติบโตได้ดี โดยการแย่งชิงพื้นที่ระบบอุปถัมภ์นิยมเพื่อ
ยึดโยงอำนาจของตนเอง แต่พลังภาคประชาชนไม่สามารถเติบโตได้ เพราะไม่สามารถเป็นอิสระจาก

รัฐและทุนได้อย่างแท้จริงภายใต้โครงสร้างรวมถึงอุดมการณ์ทางการเมือง ประเทศไทยจะเป็นประชาธิปไตยได้อย่างไรในเมื่อสังคมไม่อนุญาตให้อุดมการณ์ทางการเมืองนอกจาก “ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” มีพื้นที่ทางสังคมได้ สังคมประชาธิปไตยน่าจะหมายถึง สังคมที่อนุญาตให้พลเมืองมีที่อยู่ทางความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่เห็นต่างได้ ประชาชนสามารถเลือกจุดยืนทางสังคมและอุดมการณ์ทางการเมืองของตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดใด สังคมนิยม ทุนนิยม เสรีนิยม คอมมิวนิสต์ ราชานิยมหรือศาสนานิยมก็ตาม เพราะประชาธิปไตยที่แท้จริงแล้ว ก็คือ การที่อุดมการณ์ทางการเมืองของพลเมือง สามารถมีที่อยู่ที่ยืน มีพื้นที่ของตนเองอยู่ในสังคมได้นั่นเอง จากรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 เป็นต้นมา หลายคนคาดหวังว่าการพัฒนาประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองจะเดินไปข้าง หน้า แต่สังคมไทยก็ยังคงตกอยู่ภายใต้ความขัดแย้งทางอำนาจของชนชั้นนำเหมือนเดิม เมื่อชนชั้นนำตกลงผลประโยชน์กันไม่ได้ก็ถึกเครื่องมือในการจัดวางความ สัมพันธ์ทางอำนาจคือ “รัฐธรรมนูญ” ในเหตุการณ์ 19 กันยายน 2549 ดังที่ ศ.ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ เคยกล่าวถึงสังคมไทยว่า “เมื่อชนชั้นนำตกลงผลประโยชน์กันไม่ได้ หลัาแพรกก็แตกราญ” นั้นหมายถึงประชาชนตกเป็นผู้ถูกระทำเสมอไป ทั้งยังเป็นผู้ถูกหีบอ้งด้วยการปฏิรูปการเมืองจะยังคงย่ำวนอยู่กับที่ หากคำตอบมิได้อยู่กับประชาชนชนชั้นล่างทางสังคม ซึ่งไม่เคยได้อะไรจากความขัดแย้งและการรัฐประหารหรือรัฐธรรมนูญของชนชั้นนำ แต่อย่างใด ท่ามกลางความขัดแย้งนี้ภาคประชาชนยังถูกแบ่งแยกหลวมๆ เป็น 2 ฝ่าย ไม่นิยมระบอบทักษิณหรือประชาธิปไตยเสรีนิยมก็ชมชบอยู่กับเผด็จการทหาร ส่งผลมาถึงรัฐธรรมนูญ 2550 ด้วย โดยปราศจากพื้นที่หรือทางเลือกอื่นใดในการต่อสู้ เนื่องจากไม่มีพลังในการต่อรองทางอำนาจมากเพียงพอ ที่จะปฏิเสธทั้งระบอบทักษิณและคัดค้านการรัฐประหารโดยคณะมนตรีความมั่นคง แห่งชาติ (คมช.) ได้ ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางอำนาจของชนชั้นนำ ภาคประชาชนจึงยังไม่สามารถเสนอชุดอุดมการณ์ทางการเมืองทางเลือกอื่นๆ อย่างเป็นรูปธรรมได้ นอกจากการคัดค้าน ติดตามตรวจสอบ การเรียกร้องแก้ไขเนื้อหาและหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญของชนชั้นนำแต่เพียงเท่านั้น ปัญหาวิกฤติการเมืองไทยที่ผ่านมา นั้น ปัญหาหลักมาจากสถานการณ์การผูกขาดอำนาจทางการเมืองของชนชั้นนำ ซึ่งยังทำให้เกิดการผูกขาดทางเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำมหาศาลในประเทศไทยในขณะนั้นนั้น สังคมไทยต้องตั้งคำถามต่อทิศทางการนำพาประเทศแบบทุนนิยมเสรีที่ขึ้นต่อกลไก ตลาดและกระแสโลกาภิวัตน์เต็มที่นี่ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้อย่างสูงและเป็นปัญหาทางโครงสร้างหลักของความยากจนในสังคมไทยที่ผ่านมา ขณะที่รัฐบาลของทหารและนายทุนก็ไม่เคยเยียวยาปัญหานี้ทางโครงสร้าง โดยเฉพาะการจัดรัฐสวัสดิการและบริการสาธารณะ เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล การประกันการว่างงาน หรือกระทั่ง การยึดคืนสัมปทานของเอกชนที่เป็นสมบัติสาธารณะทางสังคมมา

จัดการเพื่อผล ประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ เช่น โทรมนาคมน น้ำมันและพลังงาน เป็นต้น ดังนั้น แม้จะเปลี่ยนพลัดอำนาจโดยการรัฐประหารของกองทัพ (2549-2551) สังคมก็ยังคงจมกับปัญหาเหล่านี้ต่อไป ท่ามกลางเงื่อนไขทางสิทธิเสรีภาพที่มีมากขึ้นกว่ายุคเผด็จการแบบเก่า แต่ความคาดหวังในการปฏิรูป ระบบเศรษฐกิจเชิงโครงสร้างใหม่ที่ตั้งคำถามกับ เศรษฐศาสตร์กระแสหลักแต่ให้ความสำคัญ “เศรษฐศาสตร์สังคม” มาก ขึ้น โดยการลดทอนช่องว่างความเหลื่อมล้ำ ปฏิเสธเผด็จการทุนนิยมเสรีเบ็ดเสร็จที่ไม่เป็นธรรมต่อคนส่วนใหญ่จึงยังไม่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขใดแม้ในรัฐบาลเฉพาะกาลนั้นหรือรัฐบาลจากการเลือกตั้งภายใต้รัฐสภานายทุนก็ตาม トラバコที่ภาคพลเมืองยังไม่เข้มแข็งและรวมตัวกันในการต่อรองทางอำนาจการผูกขาดอำนาจของชนชั้นนำดังกล่าว ยังทำให้ประเทศไทยสูญเสียบรรทัดฐานทางสังคมการเมืองซ้ำซ้อนซึ่งมีที่มาสำคัญจากวัฒนธรรมทางการเมืองและกระบวนการยุติธรรมไทยที่ไม่สามารถทลายวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยมและ อุปถัมภ์นิยมในสังคมไทยได้ด้วยการปฏิรูปกฎหมายหรือการบังคับใช้แก่ทุกฐานะทางสังคมอย่างเท่าเทียมกัน กระบวนการยุติธรรมที่เป็นความหวังและเป็นหลักแห่งความยุติธรรมโดยปราศจากการ เลือกปฏิบัติทางชนชั้นแห่งอำนาจทุกรูปแบบจึงยังไม่สามารถสร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบแก่ผู้มีอำนาจทางการเมืองได้ เราจึงไม่เห็นว่ ผู้ที่สั่งฆ่าประชาชนในเหตุการณ์ 17-21 พฤษภาคม 2535 ทำไมไม่ได้รับโทษทัณฑ์ใดๆ ญาติผู้สูญหายในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ – นายทนงค์ โพธิ์อ่าน – 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ – ทนายสมชาย นีละไพจิตร ทำไมไม่ได้รับความยุติธรรมในปัจจุบัน เหตุใดผู้ใช้นโยบายก่อให้เกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ไม่ต้องรับผิดชอบใน กระบวนการยุติธรรม เหตุการณ์เมษา-พฤษภาเลือด 2553 มีคนตายกลางเมืองหลวงมากมายแต่ไม่มีผู้รับผิดชอบ คงมีพักต้องกล่าวถึงย้อนหลังประวัติศาสตร์อีกมากมาย ตั้งแต่สมัย สฤษดิ์ ธนะรัชต์, ถนอม กิตติขจร หรือกระทั่งยุค “ไม่มีอะไรที่ตำรวจไทยทำไม่ได้ ภายใต้ดวงอาทิตย์นี้” ในสมัย เผ่า ศรียานนท์ ซึ่งมีการกระทำป่าเถื่อนมากมาย โดยเฉพาะการอุ้มฆ่า 4 รัฐมนตรี และจนถึงนี้ไม่เคยมีใครรับผิดชอบนับจากก่อนหน้าการรัฐประหาร ส่วนหนึ่งของปัญหาสำคัญที่นำมาสู่สถานการณ์ในปัจจุบันนั้น ในรายงานความคืบหน้าของคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการ ปองครองแห่งชาติ (คอป.) ที่มีนายคณิต ฒนกร เป็นประธาน ซึ่งเป็นการรายงานการทำงานครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 17 มกราคม -16 กรกฎาคม 2554 กลับเห็นว่าตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ถึงการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงเมื่อปี พ.ศ.2553 นั้น คอป.มีข้อสรุปว่า รากเหง้าของปัญหาความขัดแย้งส่วนหนึ่งมาจากกระบวนการที่ละเมิดหลักนิติธรรม กระบวนการประชาธิปไตย กระบวนการบังคับใช้กฎหมายที่ทุกอย่างมีความอ่อนแอและขาดประสิทธิภาพ จนนำไปสู่กระบวนการใช้อำนาจนอกระบบในการ แก้ไขปัญหา โดยการรัฐประหารซึ่งเป็นการละเมิดหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่าง

ร้ายแรง ซึ่งแทนที่จะเป็นการแก้ปัญหาแต่ในท้ายที่สุดกลับสร้างปัญหามากยิ่งขึ้น รายงานฉบับนี้ ระบุว่า “การละเมิดหลักนิติธรรมโดยกระบวนการยุติธรรมอันเป็นรากเหง้าของ ปัญหา เกิดจากกรณีของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเมื่อปี 2544 ในคดีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 295 หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “คดีชุกหุน” ที่ศาลรัฐธรรมนูญมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักแห่งกฎหมาย กล่าวคือในทางหลักกฎหมายนั้นโดยทั่วไปในการวินิจฉัยคดีไม่ว่าของ ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลใดๆ ก็ตาม ศาลต้องตั้งประเด็นในประการแรกว่าคดีที่ศาลจะวินิจฉัยชี้ขาดนั้นอยู่ในอำนาจ ของศาลหรือไม่ อันเป็นประเด็นในเรื่อง “เงื่อนไขให้อำนาจดำเนินคดี” (Prerequisite for prosecution) ซึ่งเป็น “เงื่อนไขที่ต้องพิจารณาก่อน” (prerequisite) และหากศาลเห็นว่าคดีอยู่ในอำนาจของศาลแล้วประเด็นที่จำต้องวินิจฉัยต่อไปก็ คือว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อันเป็นประเด็นในเนื้อหาของคดีใน “คดีชุกหุน” ดังกล่าวนี้อันแม้ศาลรัฐธรรมนูญในขณะนั้นจักได้วินิจฉัยในประเด็น “เงื่อนไขให้อำนาจดำเนินคดี”(Prerequisite for prosecution) ซึ่งเป็น “เงื่อนไขที่ต้องพิจารณาก่อน” (prerequisite) ไว้ถูกต้องแล้วโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 11 คนเห็นว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 4 คนเห็นว่าคดีดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยก็ตาม ในชั้นพิจารณาชี้ขาดในเนื้อหาของคดีนั้น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 7 คน ได้วินิจฉัยว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ทำการชุกหุนจริง ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 6 คน วินิจฉัยว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้กระทำความผิดในข้อกล่าวหา แต่ที่น่าแปลกใจก็คือ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนอีก 2 คนที่เคยลงมติว่าคดีไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้ลงไปวินิจฉัย ชี้ขาดในเนื้อหาของคดีแต่อย่างใด เท่านั้นไม่พอศาลรัฐธรรมนูญเองยังได้นำเอาคะแนนเสียง 2 เสียงหลังนี้ไปรวมกับคะแนนเสียงจำนวน 6 เสียงที่วินิจฉัยว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้กระทำความผิดในข้อกล่าวหาว่า “ชุกหุน” แล้วศาลรัฐธรรมนูญได้สรุปเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดยกฟ้อง การปฏิบัติของศาลรัฐธรรมนูญในคดีดังกล่าวนี้จึงมีความไม่ชอบมาพากลที่ยากที่ประชาชนทั่วไปจะเข้าใจได้ ทั้งบรรยากาศของบ้านเมืองในขณะนั้นจะไม่เอื้อต่อการที่จะทำความเข้าใจใน หลักกฎหมายดังกล่าวนี้ด้วย เพราะกระแสสังคมในบ้านเมืองในระหว่างการดำเนิน “คดีชุกหุน” นั้น เป็นไปในทิศทางที่มีการคาดหวังในตัวบุคคลอย่างรุนแรงมากจนทำให้ ศาลรัฐธรรมนูญเกิดหวั่นไหวเลยทีเดียว การที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 2 คน ไม่วินิจฉัยชี้ขาดในเนื้อหาของคดีก็ดี และการที่ศาลรัฐธรรมนูญเองได้นำเอาคะแนนเสียง 2 เสียงเข้าไปบวกรวมกับคะแนนเสียง 6 เสียงที่ดี เป็นการปฏิบัติที่ผิดหลักกฎหมายโดยแท้ กล่าวคือ ทำให้เกิดความผิดพลาด 2 ประการ คือ เป็นความผิดพลาดของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 2 คนที่ไม่วินิจฉัยชี้ขาดในเนื้อหาของคดีซึ่งเท่ากับเป็นการไม่ทำหน้าที่ ตุลาการของตน เพราะผู้พิพากษา

หรือตุลาการนั้นจะไม่ทำหน้าที่ของตนไม่ได้โดยเด็ดขาด และยังเป็นความผิดพลาดของศาลรัฐธรรมนูญเองอีกด้วยที่ได้เอาคะแนนเสียง 2 เสียงไปรวมกับคะแนนเสียง 6 เสียงที่วินิจฉัยว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ทำให้ผลของคดีดังกล่าวนี้เป็นผลที่มีความไม่ชอบมาพากล เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 303 บัญญัติเหตุแห่งการถอดถอนออกจากตำแหน่งว่า “จงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย” ผลของการปฏิบัติที่ผิดหลักกฎหมายของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 2 คน และศาลรัฐธรรมนูญโดยรวมดังกล่าวมานั้น จึงเป็นการบิดเบือนหรือหักดิบกฎหมาย อันเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้สังคมเกิดความเคลือบแคลงในหลักนิติธรรมของประเทศไทยโดยที่เกิดจากการบิดเบือนหรือหักดิบกฎหมายขึ้นในคดีที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาใน “คดีชุกหุน” เมื่อปี 2544 นั้นรัฐยังละเลยและไม่ได้เข้าไปตรวจสอบถึงรากเหง้าของความไม่ชอบมาพากลหรือความ ที่น่ากังขาของเรื่องนี้แต่อย่างใด ดังนั้น คอป.จึงขอเสนอแนะให้รัฐและสังคมได้ตรวจสอบการยึดถือปฏิบัติตาม”

รัฐธรรมนูญ 2550

ฐานะของประชาชนในอดีต เราได้เพียงเคยคาดหวังว่า รัฐธรรมนูญจะจัดวางพื้นที่ให้ คือ สิทธิพลเมืองและชุมชน บวกกับพื้นที่สิทธิทางเศรษฐกิจ ซึ่งที่ผ่านมาถูกเลือกปฏิบัติในการหยิบใช้ ซึ่งนั่นทำให้เราต้องทบทวนว่า เราไม่อาจหวังให้รัฐธรรมนูญของชนชั้นนำมาปฏิรูปการเมืองไทยได้เพราะเขาจะไม่ยอมปฏิรูปตนเอง ยิ่งการเมืองแตกเป็นสองขั้ว ฝ่ายใดช่วงชิงได้มากกว่าก็เพื่อทำลายฝ่ายตรงข้ามนั่นเอง ดังนั้นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็มุ่งทำลายประสบการณ์ “เผด็จการนายทุน” ในนาม “ระบอบทักษิณ” โดยชี้ว่าการเมืองฝ่ายทหารในนาม “อำมาตยาธิปไตย” และภาคประชาชน

ส่วนหนึ่งที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมืองที่จะสังกัดชั่วคราวทางการเมือง (politicize) ท่ามกลางรัฐธรรมนูญที่ถูกออกแบบมาเพื่อฐานะดังกล่าว ภาคพลเมืองจะหยิบใช้และต่อสู้อย่างไรเพื่อฐานะของตนเอง จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อขบวนการภาคประชาชนไทย ที่จะหยิบใช้สถานการณ์อย่างไร เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ทางอำนาจในรัฐธรรมนูญ 2550 ที่จะยึดโยงว่า “อธิปไตยเป็นของปวงชน” ทั้งในนิยามแห่งอำนาจและการปฏิบัติการทางอำนาจนั้น เรากลับพบว่าแม้รัฐธรรมนูญจะมีหลายมาตราที่ก้าวหน้าและดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับบางมาตรา ของรัฐธรรมนูญ 2540 โดยเฉพาะในหมวดสิทธิเสรีภาพ แต่ที่ล่าช้าไปกว่ามากว่าเท่าในนิยามแห่งอำนาจที่กล่าวมานั้น และไม่อาจยอมรับได้คือ

1. รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถ่ายโอนอธิปไตยของปวงชนชาวไทยสู่ระบอบ “รัฐข้าราชการ” โดยเฉพาะฝ่ายตุลาการมากเกินไป ในนาม “อำนาจทางการเมือง” ทั้งที่ฝ่ายตุลาการควรมีอำนาจทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น จนพื้นที่ทางอำนาจของประชาชนแทบจะไม่มีหลงเหลืออยู่ในรัฐธรรมนูญ หากนับการถ่ายโอนอำนาจของประชาชนแก่ผู้แทนราษฎร(ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) บางส่วนเท่านั้น เนื่องเพราะมีการทำลายความสมดุลย์ของอำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ โดยให้ฝ่ายนิติบัญญัติมาจากการแต่งตั้งส่วนหนึ่ง (ม.111) โดยคณะกรรมการสรรหาซึ่งส่วนใหญ่มาจากฝ่ายตุลาการ ทำให้ความสัมพันธ์ทางอำนาจไขว้กันไปมาและตัดทอนอธิปไตยของปวงชนอย่างชัดเจนการให้มีวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง 76 คน อีก 74 คนมาจากการแต่งตั้งซึ่งเกือบครึ่งหนึ่งนั้น จะไม่เป็นปัญหามากหากอำนาจของวุฒิสภา (ส.ว.) ไม่มีอำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมาจากการเลือกตั้งของ ประชาชน หรือมีอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจำนวนมาก รวมทั้งยังมีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญในองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญและองค์กรอื่น ซึ่งทำให้วุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งมีบทบาทสำคัญสูงในการกำหนดโครงสร้าง ดังที่ ศ.รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ สรุปว่ากลุ่มพลังอำมาตยาธิปไตยจะสามารถกำหนดกฎเกณฑ์ กำกับ ตรวจสอบ และควบคุมสังคมการเมืองไทยได้ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญฉบับประชานิยม ยังให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมาจากระบวนการสรรหาของฝ่ายตุลาการเป็นส่วนใหญ่ ทั้งยังต้องผ่านความเห็นชอบหรือกลั่นกรองจากฝ่ายนิติบัญญัติที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งด้วยเช่นกัน (กกต. ม.231, ผู้ตรวจการฯ ม.243, ป.ป.ช. ม.246, กสม. ม.256) ซึ่งทำให้ขัดแย้งหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยตามมาตรา 3 เพราะตัดขาดการยึดโยงอำนาจของประชาชน นำพาระบอบประชาธิปไตยรับใช้ “รัฐข้าราชการ” เต็มที่โดยกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในฐานะของภาคประชาชน เราไม่อาจปฏิเสธรูปการเมือง โดยไม่ “ปฏิรูปการเมืองเชิงโครงสร้าง” แห่งอำนาจที่จะมองเห็นฐานะภาคประชาชนพลเมืองเป็นเจ้าของอธิปไตยได้ในระบบรัฐ

และการเมืองบนท้องถนนก็เป็นส่วนกดดันที่จะเติมเต็มฐานนี้ สังคมไทยถึงจะมี “ประชาธิปไตยทางการเมือง และระบบเศรษฐกิจแบบรัฐสวัสดิการ” ได้อย่างแท้จริง

บทสรุป

1. มีการบิดเบือนอำนาจอธิปไตยของประชาชน ทั้งในนิยามแห่งอำนาจและการปฏิบัติการทางอำนาจ โดยยึดเอา อธิปไตยของประชาชนส่วนหนึ่งที่ยึดโยงกับนักการเมืองผ่านการเลือกตั้งมาให้แก่ข้าราชการตุลาการ โดยการตีความมุมแคบจากประสบการณ์ทางสังคมที่พบว่านักการเมืองเป็นข้าทาสของ นายทุนและใช้อำนาจรัฐซึ่งต้องควบคุมเต็มที่ แต่ไม่ได้ตระหนักว่า นักการเมืองคือฐานะหนึ่งของผู้แทนอธิปไตยของประชาชนและไม่ยอมตีความว่า “ศาลก็คืออำนาจรัฐหนึ่ง” ซึ่งไม่ได้ยึดโยงกับประชาชนแต่อย่างใดจึงนำมาซึ่งรัฐธรรมนูญที่สรุปได้ว่า “ลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจข้าราชการ” ที่อยู่ของภาคประชาชนคือการให้สิทธิเสรีภาพมากขึ้นแต่มีเงื่อนไขหากมีกฎหมายและพระราชบัญญัติลดทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามมา

2. การนิรโทษกรรมตามมาตรา 309 โดยให้บรรดาการใดๆ ที่รับรองตามรัฐธรรมนูญ 2549 ขอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญนี้ รวมทั้งการกระทำเกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าวไม่ว่าก่อนและหลังรัฐธรรมนูญ 2550 ประกาศใช้ให้ขอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้น ซึ่งอาจทำให้รัฐธรรมนูญ 2 ฉบับทับซ้อนทางอำนาจกัน และทำให้อำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ตามมาตรา 34 ของรัฐธรรมนูญ 2549 ยังคงอยู่ รวมทั้งประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองฯ (คปค.) (ตามม.36-37, รธน. 2549) ยังมีผลทางอำนาจอยู่ โดยตุลาการศาลฎีกาไม่สามารถนำมาตีความหรือวินิจฉัยตามหลักนิติธรรมได้อีกต่อไปเพราะไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า “ขอบด้วยรัฐธรรมนูญ” แล้ว ซึ่งเรื่องนี้เข้าใจว่าเป็นการนิรโทษกรรมตนเองสืบเนื่องเพราะคณะรัฐประหารและผู้ใช้อำนาจสืบเนื่องก๊อการถูก “เอาคืน” ทางการเมืองแม้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว 2549 จะนิรโทษกรรมให้แล้วก็ตาม แต่การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเช่นนี้นอกจากสะท้อนว่าการเมืองไทยจะไม่มี ความสงบอีกสักพักใหญ่และจะนำพาสังคมสู่บรรยากาศแห่งการแตกแยกอีกระยะหนึ่งแล้วอันตรายของรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะทำลายกระบวนการยุติธรรมไทยในอนาคตและทำลายการพยายามจะสร้างบรรทัดฐานทางการเมืองไทยให้เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน เพราะไม่สามารถนำมาวินิจฉัยในกระบวนการยุติธรรมได้

บทบทวนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยควรมี

1. ประชาธิปไตยทางการเมือง โดยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง ตามกติกาสากลระหว่างประเทศ (ICCPR.) ที่ประเทศไทยเป็นภาคี (2539) และปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (2491) จะต้องถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะหลักการที่ว่า “ประชาชน ทุกคนต้องมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยผ่านผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ และเจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล โดยเจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง” รวมทั้งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามกติการะหว่างประเทศ (ICESR.) ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี (2542) ด้วยเช่นกัน (หมายรวมถึงต้องยกเลิกบังคับ ส.ส. สังกัดพรรคและการกีดกันการเข้าสู่การเมืองด้วยรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะวุฒิการศึกษา)

2. รัฐธรรมนูญต้องมีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ และปฏิรูปการเมืองเชิงโครงสร้างแห่งอำนาจ ความสัมพันธ์ทางอำนาจของสถาบันทางการเมืองโดยยึดโยงกับอำนาจธิปไตยของ ประชาชนและตรวจสอบได้รวมถึงองค์กรอิสระและสถาบันทางการเมืองต่างๆ โดยเฉพาะการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะที่ผ่านมาอำนาจท้องถิ่นไม่สามารถมีอำนาจที่แท้จริงตามเจตนารมณ์ของการ ปฏิรูปการเมืองได้ เพราะการกระจายอำนาจที่ผ่านมาไม่มีความลึกซึ้งและทับซ้อนกัน

3. รัฐธรรมนูญควรกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ทั้งแบบเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อเหมือนเดิมเพื่อพัฒนาการเมืองไทย เพราะการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีนโยบายและอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้งยังสนับสนุนให้เกิดจิตสำนึกทางการเมืองของพลเมืองและพรรคการเมืองทาง เลือกของประชาชนจากกลุ่มชนชั้นทางผลประโยชน์ต่างๆ ทั้งนี้ ต้องแบ่งสัดส่วนตามคะแนนเสียงของประชาชนอย่างแท้จริงโดยไม่มีอัตราขั้นต่ำเพื่อกีดกันพรรคเล็กเหมือนในรัฐธรรมนูญ 2540

4. รัฐธรรมนูญจะต้องมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ และบัญญัติให้มีการเก็บภาษีมรดก และภาษีทรัพย์สินในอัตราก้าวหน้า รวมถึงนโยบายอื่นที่สร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจของสังคมและประชาชน เช่น การจำกัดการถือครองที่ดิน รวมถึงพันธกิจและหน้าที่ของรัฐบาลไม่ว่าจะมาจากพรรคใดต้องมีหน้าที่ดูแลสวัสดิภาพของประชาชน สร้างรัฐสวัสดิการและบริการสาธารณะโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะการศึกษา การสาธารณสุข การประกันการว่างงานและสวัสดิการแรงงาน โดยทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค ในสถานการณ์ที่การประชามติครั้งแรกของประเทศไทยนี้เป็นการประชามติภายใต้บรรยากาศทหาร ที่มีการควบคุมโดยกำลังอาวุธและกลไกรัฐ มีการประกาศกฎอัยการศึกใน 35 จังหวัดที่เป็นชายแดนและไม่ใช่ชายแดนแต่เป็นที่ตั้งของศูนย์บัญชาการทางทหาร เสมือนประเทศไทยเป็นรัฐทหารมานานมากแล้ว มากกว่านั้นมี

การปฏิบัติการ โดยอ้างอำนาจตามประกาศกฎอัยการศึก เพื่อการคุกคาม หรือกีดกันการรณรงค์คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งบานปลายในหลายจังหวัดภาคเหนือและภาคอีสาน ท่ามกลาง “งบลับ” มหาศาลของกองทัพที่ไม่เคยถูกเปิดเผยและอาจเกี่ยวเนื่องกับการค้าอาวุธหรือ ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สิ่งเหล่านี้ก็คือ บรรยากาศการลงประชามติ ภายใต้กระบอกปืนของกองทัพนั่นเอง ซึ่งถือว่าการสร้างประชามติให้ “จอมปลอม” มากยิ่งขึ้น เงื่อนไขอำนาจ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงฯ และกฎหมายอื่นๆ พ.ร.บ.รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรฯ แม้ว่ารัฐบาลเฉพาะกาลนั้นอาจจะแก้ไขอำนาจของผู้อำนวยการรักษาความมั่นคง ภายใน(ผอ.รมน.) จากผู้บัญชาการทหารบก(ผบ.ทบ.) เป็นนายกรัฐมนตรีก็ตาม แต่อำนาจข้ออื่นๆ ก็ยังเป็นปัญหา เพราะยังให้อำนาจ “ผอ.รมน.ภาค” ซึ่งก็คือผู้บัญชาการภาคมีหน้าที่รับผิดชอบในงานราชการของคณะกรรมการรักษา ความมั่นคงภายในภาค และมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบบังคับบัญชาข้าราชการ ซึ่งเท่ากับว่าให้ ผบ.ภ.มีอำนาจเหนือกระทรวงมหาดไทยสั่งการข้าราชการได้ ซึ่งก็คือ “รัฐทหารผสมพลเรือน” ภายใต้กฎหมายนี้ หรือการพยายามสถาปนารัฐทหารในระยะยาวนั่นเอง ยังไม่ต้องพูดถึงว่า กฎหมายดังกล่าว ไม่ต้องขึ้นต่อ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และพ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและการพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของระบบนิติรัฐ ซึ่งราชการและหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตาม หรือผู้ใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.นี้ไม่ต้องมีความผิดทั้งทางแพ่งและอาญาอีกด้วย แม้เราจะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่ พ.ร.บ.ฉบับนี้ ย่อมอยู่เหนือรัฐธรรมนูญซึ่งสามารถจะละเมิดสิทธิเสรีภาพพลเมืองใดๆ ก็ได้ ซึ่งจะทำให้ “รัฐธรรมนูญ” และ “การเลือกตั้ง” ไม่มีความหมายใดๆ และนี่คือการสร้าง “ระบอบกองทัพ” ขึ้นมาใหม่แทน “ระบอบทักษิณ” นอกจากนั้นแล้ว ยังมีกฎหมายเพื่อ “เพิ่มอำนาจข้าราชการ ลิขรอนสิทธิเสรีภาพพลเมือง” อีกมากมาย อาทิ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 รวมทั้งกฎหมายที่รอเวลาตลอดคือ ร่างพ.ร.บ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ...., ร่างพ.ร.บ.จดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ...., ร่างพ.ร.บ.การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ พ.ศ.. และร่าง พ.ร.บ.การชุมนุมในที่สาธารณะ เป็นต้นโดยเฉพาะ ร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ พ.ศ... ที่คณะรัฐมนตรี (ครม.) อนุมัติไปแล้วและกำลังรอพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) โดยมีเนื้อหาเพื่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจรอบสอง หรือการขายชาติรอบใหม่โดยการผลักดันของกลุ่มทุนเก่านั้นเอง ทั้งที่ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ชุดปัจจุบัน ไม่ควรผ่านกฎหมายใดๆ ทั้งสิ้นที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือผลประโยชน์สาธารณะของ ชาติ นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายที่เผด็จอำนาจอีก 2 ฉบับที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง คือ พ.ร.บ.การบริหารราชการแผ่นดินในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และ พ.ร.บ.กฎอัยการศึก 2457

เงื่อนไข อุปสรรค – รัฐธรรมนูญและโครงสร้างสังคม ประชาธิปไตยทางการเมือง ยังไม่สมบูรณ์

อธิปไตยยังไม่ยึดโยงกับประชาชน จากการที่มองว่าประชาชนยังไม่ใช้พลเมือง นำมาสู่การสรรหา ส.ว. , “ตุลาการศาลสูง” 1 ใน 3 อำนาจอธิปไตย ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งหรือสภาผู้แทนของปวงชน เหมือนกับ “เยอรมัน” หรือ “อเมริกา” นั่นเป็นเหตุที่สิทธิเสรีภาพทางการเมืองในสังคมไทยยังไปไม่ได้ ไกลนัก ประชาชนต้องพูดถึงอนาคตประเทศไทยได้ พูดความจริงกันได้ วิจัยกันได้ รัฐธรรมนูญ 2540 มาตรา 47, 2550 มาตรา 65 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ต้องสอดคล้อง หรือขัดแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ Constitution Monarchy ไม่ได้ ศาลรัฐธรรมนูญสามารถวินิจฉัย ห้าม ยกเลิก ยุบ ฯลฯ และไม่สามารถสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองอื่นได้ ให้เกิดพื้นที่ทางการเมืองในสังคมไทย ไม่สามารถถูกรับรอง ถูกกลืนหรืออุดมการณ์ คอมมิวนิสต์ สังคมนิยม สังคมประชาธิปไตย (ประชาธิปไตยสังคมนิยม) อนาธิปไตย รูปแบบสาธารณรัฐ สหพันธรัฐ สหรัรัฐ พลเมืองจึงไม่สามารถเรียนรู้อุดมการณ์ทางการเมืองอื่นๆ ได้อย่างหลากหลาย เพราะข้อจำกัดทางโครงสร้างทางการเมืองไทย วัฒนธรรมอุปถัมภ์ (อำนาจนิยม สถาบัน ธรรมเนียม ประเพณี กฎหมาย) ทำให้ โครงสร้างทางอำนาจ ถูกผูกขาดโดยชนชั้นนำ ทั้งสถาบันทางการเมืองและเศรษฐกิจ ทำให้โครงสร้างทางสังคมเสียสมดุล มีปัญหาประชาธิปไตยในความสัมพันธ์ทางอำนาจของประชาชน ที่กระจุกตัวเฉพาะชนชั้นนำทางการเมืองและเศรษฐกิจ สะท้อนออกอย่างชัดเจนในพรรคการเมืองไทยที่ถูกผูกขาด ไม่มีพื้นที่ของชนชั้นล่าง ไม่มีพรรคการเมืองทางชนชั้น หรือแนวอุดมการณ์สังคมนิยมหรือสังคม-ประชาธิปไตย ทั้งหมดนี้นำมาสู่ปัญหาอุปสรรคในการบรรทัดฐานทางสังคม กลไกทางสังคมถูกรอบงำด้วยระบอบอภิสิทธิ์ชน และกฎหมายจำนวนมากยังล้าหลังไม่มีการปฏิรูปการใช้อำนาจตามกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมถูกเลือกปฏิบัติและยังไม่สามารถเป็นที่พึ่งของความเป็นธรรมได้ ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำเป็น 1 ใน 5 ของโลก จากกลางทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา เป็นยุคที่มีการรื้อฟื้นความนิยมในแนวคิดเสรีนิยมดั้งเดิมขึ้นเรียกว่าแนวเสรีนิยมใหม่ (neo-classical หรือ neo-liberal) การฟื้นตัวของเสรีนิยมในรูปแบบการเน้นกลไกตลาดเสรีนี้ถูกนำมาปฏิบัติโดยนักการเมืองเช่น Thatcher ในอังกฤษ Reagan ในสหรัฐ และสอดแทรกเข้าไปในนโยบายเศรษฐกิจขององค์กรระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลกและ I.M.F. ซึ่งเข้าไปกำกับรัฐอีกทอดหนึ่ง แนวความคิดนี้ลงรากฝังลึกในการเมือง ระบบการศึกษา สถาบันและโครงสร้างทางสังคมระดับต่างๆ จนการต่อสู้ทางความคิดเรื่อง “Social-Democracy” หรือ “หน้าที่รัฐ” และ “รัฐสวัสดิการ” ยากลำบากมากขึ้นในสังคมไทย รัฐธรรมนูญ 2540 มาตรา 87 รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไก

ตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม รัฐธรรมนูญ 2550 มาตรา 84 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้ คือ สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมโดยอาศัยกลไกตลาด และสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง ดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมเหล่านี้ รวมทั้งการถูกบิดเบือน ลบล้างทางประวัติศาสตร์ เพื่อทำลาย การจำกัดพื้นที่อุดมการณ์ทางสังคมอื่น ล้วนเป็น “สาเหตุบังคับ” ให้พรรคการเมืองแนวสังคมนิยมล่มสลายไป และอุดมการณ์สังคมนิยมแบบ “ประชาธิปไตยสังคมนิยม” หรือ “สังคมนิยมประชาธิปไตย” ไม่มีพื้นที่ทางการเมือง พรรคการเมืองเหล่านี้ไม่สามารถดำเนินการอย่างยั่งยืนได้ หากไม่มีอุดมการณ์ทางสังคมนิยมรองรับ ในเยอรมันพรรคแนว Social-Democracy ยืนหยัดอยู่ได้เพราะอุดมการณ์ทางสังคม (Social-Democracy) พรรคการเมืองต่างๆ จึงต้องมุ่งหน้าไปตามทิศทางนี้ จัดหรือแย้งกันบ้างในรายละเอียด วิธีการ เท่านั้น เช่น วิธีการจัดการกองทุนประกันสังคม (Pension found)

ก้าวต่อไปของฝ่ายประชาชน บนสงครามสองฝ่าย

สถานการณ์ความขัดแย้งช่วงที่ผ่านมา ได้สร้างพลังการเคลื่อนไหวของประชาสังคมอย่างมากในประเทศไทยและ ประสบการณ์การเคลื่อนไหวกับพันธมิตรและแนวร่วม ทางสังคมต่างๆ รวมทั้งการตื่นตัวทางสังคม แต่ในด้านที่เลี่ยนจากการช่วงชิงอำนาจ คนเหล่านั้นไปร่วมอยู่กับนายทุน ศักดินาและชนชั้นผู้นำเป็นส่วนใหญ่ แต่เราแทบไม่มีพลังฝ่ายประชาชน ขบวนการและหรือพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง การต่อต้านเผด็จการทหาร เปลี่ยนผ่านเผด็จการนายทุน เพื่อสร้าง “สังคมนิยม-ประชาธิปไตย” (Social-Democracy) พรรคการเมืองของประชาชนแม้แต่น้อย ดังนั้น ด้วยโครงสร้าง

ทางสังคมแบบนี้ พรรคการเมืองในประเทศไทยในขณะนี้จึงมีเพียงพรรคเดียว (ไม่นับรวมพรรคเล็กในกระแสรองที่เพิ่งตั้งใหม่ เช่น พรรคศิลปิน พรรคสังคมไทย พรรคเครือข่ายชาวนาฯ) คือพรรคของนายทุนและชนชั้นนำทางสังคมที่ผูกขาดอำนาจรัฐ ซึ่งมีแนวความคิดทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเกือบทั้งหมด มีอุดมการณ์ทางแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย(Liberal Democracy) แต่ก็ผสมลักษณะอนุรักษนิยม(Conservative) ทางวัฒนธรรมการเมืองด้วยตามลักษณะ สังคมไทย บนพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข (Constitution Monarchy) รวมทั้งมีลักษณะอำนาจนิยม เพราะแม้แต่ประชาธิปไตยภายในพรรคก็ยังไม่มีความเป็นจริงดังกล่าว ยังเห็นได้ชัดจากพื้นที่ทางการเมืองส่วนใหญ่ แทบไม่เหลือพื้นที่ของชนชั้นล่าง กระทั่งกีดกันอย่างเป็นตัวบทกฎหมาย ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญฉบับ 2540 ที่ห้ามประชาชนที่ไม่จบปริญญาตรีเข้าสู่การเป็นผู้แทนฯ หรือกระทั่งห้ามตั้งพรรคการเมืองที่ต่อต้านกลไกตลาดเสรีในระบบทุนที่ชนชั้นนำได้ประโยชน์ ในขณะที่เดียวกัน ภายใต้โครงสร้างนี้ ทำให้ทิศทางประเทศไทยดำเนินมาถึงจุดที่ความขัดแย้งของกลุ่มทุนนิยม โลกาภิวัตน์ที่หากินในระบบอุปถัมภ์นิยมร่วมกับ ชนชั้นนำเดิมในสังคมไทย ก็มาถึงจุดขัดแย้งกันทางโครงสร้างอำนาจในปัจจุบัน ระหว่างทุนนิยมประชาธิปไตยแบบไม่เสรี กับพลังระบอบข้าราชการแบบประชาธิปไตยครึ่งใบ

2 อุดมการณ์นี้มีอิทธิพลอย่างสูงในการชี้นำสังคมไทยในปัจจุบัน แม้ว่าเรามาถึงยุคที่ด้านร้ายของทุนนิยมผูกขาดปรากฏชัด และโครงสร้างวัฒนธรรมแบบศักดินากำลังล่มสลายลงเพราะขาดความน่าเชื่อถือ แต่ทางแพรวนี้ พลังของภาคประชาชนซึ่งถือเป็นพลังฝ่ายที่ 3 แม้ว่ามีกิจกรรม มีการรวมตัวเคลื่อนไหวจับต้องได้ แต่ยังอ่อนแอและไร้พลังทางอุดมการณ์ด้านการเมือง หากเป็นสงคราม 3 ฝ่าย ก็เปรียบได้ว่าฝ่ายที่ 3 ยังไม่ได้เตรียมตัว สังคมส่วนใหญ่จึงไม่สามารถทานอิทธิพลอุดมการณ์ 2 สายนั้น ขณะที่อุดมการณ์สังคมนิยม-ประชาธิปไตย ยังไม่มีพื้นที่ทางสังคมในกระแสดังกล่าว แต่เชื่อว่า มีพยายามทำกันอยู่ เราปฏิเสธไม่ได้ในการสร้างความเข้มแข็งของขบวนการภาคประชาชนให้เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบองค์กร หรือกลุ่มขบวนการใด ทั้งทางชนชั้น อาชีพ หรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มขบวนการชาวนา ชาวไร่ กรรมกร พนักงานสาขาอาชีพต่างๆ จะต้องมีการรวมตัวของตนเองที่เข้มแข็ง เพื่อให้สามารถต่อรองผลประโยชน์เพื่อชนชั้น หรือกลุ่มทางสังคมของตนเองได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม. เหล่านี้อาจเกิดในรูปของพรรคการเมืองทางชนชั้น สาขาอาชีพ หรือในนามกลุ่มพลังทางการเมือง ขบวนการประชาชนที่เข้มแข็ง เสมือนเป็นสถาบันทางการเมืองหนึ่งก็ได้ โดยเฉพาะการสร้างพรรคการเมืองของประชาชน ที่มีอุดมการณ์แนวสังคมนิยมในประเทศไทยนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง

ในสถานการณ์ปัจจุบัน “พรรคการเมือง คือ องค์กรทางการเมืองที่รวมบุคคลที่มีอุดมการณ์เดียวกัน และมีเป้าหมายเพื่อใช้อำนาจทางการเมืองในรัฐบาล นโยบายต่างๆ ของพรรคการเมืองส่วนมากจะเป็นผลรวมของความต้องการภายในพรรค” นั่นคือ ฐานองค์กรที่เป็นเอกภาพที่สุด ที่ควรนำพาความหลากหลายของขบวนการภาคประชาชน ไปสู่อุดมการณ์ทางการเมือง เพื่อมีส่วนร่วมในอำนาจรัฐด้วยตนเองและสร้างสังคม-ประชาธิปไตย ด้วยตนเอง พรรคการเมืองของภาคประชาชน ที่มีอุดมการณ์ปรัชญาสังคมนิยม และนิเวศน์วิทยาการเมือง กำลังเติบโตในพื้นที่สังคม ในสถานการณ์ปัจจุบัน พรรคการเมืองทางเลือกของประชาชน จะต้องมีนโยบายอิงแอบกับปัญหาทางสังคมที่ประชาชนได้รับผลกระทบเชิงโครงสร้าง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และจะต้องอยู่ตรงข้ามแนวทางทุนนิยมโลกาภิวัตน์ พิทักษ์ผลประโยชน์ของคนจน ปฏิรูปโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เป็นธรรม แก้ไขความยากจนเชิงโครงสร้าง เก็บภาษีมรดก ภาษีทรัพย์สินอัตราก้าวหน้า จำกัดการถือครอง-ปฏิรูปที่ดิน กระจายรายได้ และโภชนาการอย่างเป็นธรรม สร้างรัฐสวัสดิการ ตอบสนองความต้องการและความเสมอภาคทางการศึกษา สาธารณสุขและด้านแรงงาน ในปัจจุบันนี้ เรามีงานวิชาการของฝ่ายก้าวหน้ามากมายที่สามารถณรงค์และสร้างวัฒนธรรม ความคิดสังคมนิยม-ประชาธิปไตยให้มีพื้นที่ ได้ เพราะหากไม่มีอุดมการณ์ทางสังคมนิยมรับ พรรคก็ไม่สามารถเติบโตได้ นั่นเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งขยายพื้นที่ทางความคิดให้มากขึ้นในสังคมไทย หรือการจัดตั้งใหม่ เร่งขยายงานมวลชนและแนวร่วมในความหมายแก่ก็ได้, คนหนุ่มสาวในขบวนการต่างๆ คือเป้าหมายร่วมสมัยที่สำคัญ, การผสานขบวนการภาคพลเมืองสาขาอาชีพต่างๆ เพื่อต่อสู้กับทุนผูกขาด การสามัคคีทางชนชั้นและการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ล้วนเป็นบริบทที่สำคัญที่พรรคการเมืองทางเลือกควรพิจารณานำมาใช้รวมทั้ง การเคลื่อนไหวต่อต้านโลกาภิวัตน์ในทางสากลก็เป็นเครื่องมือที่เอื้อประโยชน์ต่อการเติบโตของพรรคการเมืองทางเลือก ได้เป็นอย่างดีเช่นกัน ความเสื่อมถอยของทุนนิยมที่กำลังมาเยือนเป็นด้านบวกของฝ่ายสังคมนิยมที่เริ่ม พื้นดินขึ้นทั่วโลก และหากเป็นไปได้ในอนาคต เราต้องผนวกรวมกลุ่มขบวนการประชาชนต่างๆ ยกระดับอุดมการณ์ทางการเมืองผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของพรรค เพื่อสร้างพรรคมวลชน (Mass Party) ให้เกิดขึ้นเป็นจริงได้ในอนาคตเพราะพรรคการเมืองจะขาดไม่ได้ถึงประชาธิปไตยภายในพรรคต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลย์อำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อพรรคการเมืองซึ่งนั่นคือ จินตภาพสังคมประชาธิปไตยและพรรคการเมืองของประชาชน ที่แท้จริง

แนวทาง ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม (Social Democratic) ในอนาคต

- หากเอาปัญหาทางการเมืองทั้งหมดข้างต้นมาทบทวน จะสามารถต่อเติมช่องว่างปัญหา รองรับ และคลี่คลายสถานการณ์ปัญหาทางการเมืองลงได้ หากสังคมไทยมี “อุดมการณ์สังคม” รองรับ ซึ่งนำมาสู่วิจรรณญาณบนพื้นฐานที่ต้องเอาสังคมเป็นตัวตั้ง รวมถึงกระแสสังคมที่จะกำหนด และออกแบบให้พรรคการเมือง นักการเมือง นักวิชาการ และบุคลากรทางสังคมการเมืองไทย เข้าใจและดำเนินตามประชาธิปไตยสังคมนิยมอย่างแท้จริง และแก้ไขวิกฤติภายใต้อุดมการณ์สังคม ชีวทัศน์ทาง และจะเป็นเช่นนั้นได้ เราต้องเปิดพื้นที่การเมืองแบบนี้ ในสังคม พรรคการเมือง รัฐสภา รัฐธรรมนูญ กฎหมาย แบบเรียน หน่วยงานของรัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย ภาคประชา สังคม จำเป็นต้องสร้างหรือสถาปนาใหม่ อุดมการณ์สังคม แบบ “ประชาธิปไตยสังคมนิยม” (Social-Democracy) โดยพื้นฐานเปรียบเทียบสากลในปัจจุบัน จำเป็นจะต้องสร้างความเชื่อ ความต้องการในสังคมไทย โดยหยิบใช้ความขัดแย้งมาพิจารณา เชื่อมโยงให้เห็นปัญหา แม้ว่าการเรียนรู้ของประวัติศาสตร์จะมี แต่ถูก “การพยายาม” ลบความหมายไปไม่มากนักน้อย ไม่ว่า จะเป็นในนาม “ขบวนการ” (แบบเก่า) หรือ “อุดมการณ์” ก็ตาม, พื้นที่อุดมการณ์สังคมเหล่านี้ จะเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดพรรคการเมืองทางเลือกแนวสังคมนิยมมากมายหลากหลายขึ้น เพื่อเป็น ตัวแทนประชาชนที่หลากหลายชนชั้นและอาชีพในสังคมไทยในอนาคต และจะเป็นคำตอบใน การเมืองระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืน โดยต้องผลักดันการศึกษาภาคสังคมในสังคมการ เมืองไทย สังคมจะเกิดประชาธิปไตยในความหมายสมบูรณ์ การเรียนรู้จริงๆ จะต้องไม่ถูก จำกัดเพดานความรู้ ต้องสามารถแสวงหาองค์ความรู้ที่ “เปิด” ได้ ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎี เหตุการณ์

หรืออุดมการณ์ทางการเมืองใดๆ ซึ่งจะสามารถหล่อหลอมสติปัญญาและวิจารณญาณในการเป็น “พลเมือง” ที่มีศักยภาพสำคัญของสังคมได้

- สร้างเครือข่าย เพื่อเปิดพื้นที่ “ประชาธิปไตยสังคมนิยม” (Social-Democracy) ในทุกกลุ่ม ปัญหา อาชีพและชนชั้น นักวิชาการ คนรุ่นใหม่ ผู้ใช้แรงงาน เครือข่ายชาวไร่ ชาวนาและประชาสังคม ฯลฯ
- ระดมทุนการศึกษา เพื่อให้ทุนศึกษาและวิทยานิพนธ์ด้านประชาธิปไตยสังคมนิยม - Social-Democracy เปิดพื้นที่ กลุ่มศึกษา สถาบันศึกษา มณฑลศึกษา ภูมิภาคศึกษา สร้างเครือข่ายหรือสนับสนุนขบวนการที่นำไปสู่การสร้างพรรคแนวประชาธิปไตยที่แท้จริงในอนาคต
- ใช้เครื่องมือเดิม ที่มีอยู่ เช่น ศิลปะ วัฒนธรรม เพลงเพื่อชีวิต เพลงปฏิวัติ เพลงสังคม งานเขียน กวี ฯลฯ
- ผลงานใหม่ๆ สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ มากขึ้นเพื่อเข้าถึงคน “รุ่นใหม่” ในสังคม ที่ไม่ผ่านการรับรู้ทางประวัติศาสตร์และอุดมการณ์เปรียบเทียบ
- ผลักดันข้อเสนอ “ประชาธิปไตยสังคมนิยม” (Social-Democracy) ต่อภาคการเมืองเป็นระยะๆ

บทสรุป

1. สังคม-ประชาธิปไตย (Social-Democracy)

แรกเริ่มทีเดียว ในยุโรปตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงสงครามโลกครั้งที่ 1 ขบวนการ “สังคมนิยม-ประชาธิปไตย” (Social-Democracy) เดิมทีเดียว เป็นชื่อเรียกกลุ่มพวกกริฟฟลิปติกกัน (Republican) ที่มี “สีสัน” ทาง “สังคมนิยม” ต่อมาเมื่อเกิดพรรค SPD เยอรมันในปี 1869 โดยลาซาลล์ และสาวกของของมาร์กซเอง ก็ได้ใช้คำนี้ในความหมายที่เป็นการต่อสู้เพื่อสังคมนิยมและประชาธิปไตย เพราะในยุโรปจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 1 รัฐใหญ่ๆ (เยอรมันนี, ออสเตรีย-ฮังการี, รัสเซีย) ยังมีกษัตริย์อยู่ ดังนั้น การที่พวกสังคมนิยมเรียกตัวเองแบบนี้ จึงมีความหมายทั้งในแง่ต่อสู้เพื่อสังคมนิยมและประชาธิปไตย (สาธารณรัฐ) แม้แต่ในสมัยรัชกาลที่ 7 ของไทย ยังมีความหมายในวงเล็บว่า ประชาธิปไตย เมื่อเกิดการแตกตัวในขบวนการฝ่ายซ้ายยุโรป เป็น “คอมมิวนิสต์” กับ “สังคมนิยม-ประชาธิปไตย” คำหลังนี้จึงหมายถึงสังคมนิยมที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ นั่นก็คือ “สังคมนิยม-ประชาธิปไตย” หมายถึง ระบบเศรษฐกิจเพื่อคนส่วนใหญ่ตามแนวทาง “เศรษฐศาสตร์สังคม” (Social-Economy) และมีการปกครองที่ต่างจากคอมมิวนิสต์ตรงที่ต้องการ “ประชาธิปไตยทางการเมือง” ด้วยนั่นเองซึ่งในยุคปัจจุบัน คงปฏิเสธการมี

ส่วนร่วมทางการเมืองไม่ได้อีกต่อไปไม่ว่าโครงสร้างแบบใด ดังนั้น สังคม-ประชาธิปไตย จึงมีรากฐานมาจากอุดมการณ์สังคมนิยม

ประเทศไทย: แนวคิดสังคมนิยม 2 สาย

สายที่หนึ่ง มาจากยุโรป โดยเฉพาะฝรั่งเศส ปรีดี พนมยงค์ ถือเป็นสังคมนิยมปฏิรูปสายนี้ กลุ่มนี้ เช่น คนในขบวนการเสรีไทย, ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ นับเป็นสังคมนิยมกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเชื่อในแง่ของการเคลื่อนไหวสังคมนิยมโดยไม่ใช้ความรุนแรง แนวคิดสายนี้เมื่อเดินทางมาถึงประเทศไทยได้มีกระบวนการในการปรับวิธีคิด สังคมนิยมให้สอดคล้องเข้ากับประเพณีและวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นที่มาของแนวคิดที่เรียกว่า “พุทธสังคมนิยม” ความคิดปรีดี มีงานสำคัญ 2 ชิ้นซึ่งถือว่าเป็นงานสำคัญของพุทธสังคมนิยม คือเรื่อง “ความเป็นอนิจจังของสังคม” เป็นงานปรัชญา, ปรัชญาของสังคมนิยมกับปรัชญาพุทธเป็นปรัชญาที่สอดคล้องกันโดยพื้นฐาน โดยกฎของความเป็นอนิจจัง เพราะสังคมนิยมพูดถึงการเปลี่ยนแปลงที่ระบบไม่สามารถดำรงอยู่ได้ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป “โลกพระศรีอารย์” เป็นงานอีกชิ้นหนึ่งซึ่ง นำเอาพุทธศาสนาเข้ามาใช้ค่อนข้างมาก สำหรับ “โลกพระศรีอารย์” (พระศรีอาริยมตไตร) นั้น ปรีดีไม่ได้เสนอเอง แต่เป็นลูกศิษย์ของเขาเป็นคนเขียนโดยอ้างถึงปรีดี โลกพระศรีอารย์ดูเหมือนจะคล้ายคลึงกับความฝันของโลกคอมมิวนิสต์ โลกที่สมบูรณ์พูนสุข ดังที่มาร์กซ์บรรยายถึงโลกคอมมิวนิสต์ มาร์กซ์เป็นนักอุดมการณ์ เขาฝันว่าวันหนึ่งอารยธรรมของมนุษย์จะรุ่งเรือง ยิ่งใหญ่ และงดงาม แนวคิดพระศรีอารย์คล้ายกับโลกคอมมิวนิสต์ว่า วันหนึ่งสังคมจะรุ่งเรือง ยิ่งใหญ่ และงดงามได้ เป็นสังคมอุดมคติในโลกแห่งความฝันในอนาคต สายพุทธสังคมนิยมได้มีการพัฒนาการต่อมา แม้แต่หลายคนในขบวนการปฏิวัติแบบเหมาอิสต์ (Maoist) เอง ก็มีแนวคิดเชิงพุทธสังคมนิยม เช่น กุหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นพุทธสังคมนิยมคนหนึ่งซึ่งปฏิเสธการใช้ความรุนแรง. พุทธสังคมนิยมอีกท่านที่สำคัญมาก คือ พุทธทาส ภิกขุ ซึ่งเสนอแนวคิดหลักทางการเมืองที่เรียกว่า “ธรรมิกสังคมนิยม” ที่เชื่อในแนวทางสังคมนิยมว่า ถึงที่สุดแล้วมนุษย์ต้องเสมอภาคกันแต่เวลาเดียวกันก็ถือว่าต้องเอาธรรมะนำ งานของพุทธทาสพูดถึงวิกฤติสิ่งแวดล้อมด้วย ปัญหาไม่ใช่แค่การขาดดุลยภาพทางสังคม, การที่คนรวยรวยขึ้น คนจนจนลงเท่านั้น หากรากเหง้าของปัญหาคือวิกฤติที่เสียดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติด้วย เพราะมนุษย์รุกรานธรรมชาติ ดุลยภาพที่เสียไปทั้งสองอาจจะนำไปสู่วิกฤติ มนุษย์จึงต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่มาสู่ธรรมิกสังคมนิยม

สายที่สอง มาจากกระแสปฏิวัติที่เรียกว่า “พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย” ซึ่งนำเอาแนวความคิดของเหมาเจ๋อตุงเข้ามาใช้เป็นที่มาของพรรคปฏิวัติในประเทศไทย งานเรื่อง “ว่าด้วยความขัดแย้ง” เหมาเจ๋อตุงได้นำหลักทฤษฎีของมาร์กซ์มาปรับกับวัฒนธรรมของจีน

อุปสรรคสำคัญ 4 ด้าน ต่อการสร้างสังคม-ประชาธิปไตยในประเทศไทย

- วัฒนธรรมที่ผสมผสาน อนุรักษนิยม ปัญหาค่านิยมในสังคมระบบอุปถัมภ์และวัฒนธรรมไพร่ฟ้า ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Constitution Monarchy) ซึ่งตั้งสมปัญญหมายาวนาน

- อุดมการณ์ทางสังคม และ แนวความคิดเสรีนิยมใหม่นับตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา เป็นยุคที่มีการรื้อฟื้นความนิยมในแนวคิดเสรีนิยมดั้งเดิมขึ้น ซึ่งเรียกว่าแนวเสรีนิยมใหม่ (neo-classical หรือ neo-liberal) การฟื้นตัวของเสรีนิยมในรูปแบบการเน้นกลไกตลาดเสรีดังกล่าว และนำมาปฏิบัติโดยนักการเมือง เช่น นายกรัฐมนตรี Thatcher(อังกฤษ) หรือประธานาธิบดี Reagan ในสหรัฐฯ ซึ่งในที่สุดมีการสอดแทรกเข้าไปในนโยบายเศรษฐกิจขององค์กรระหว่างประเทศ อย่าง ธนาคารโลก และ I.M.F. ซึ่งเข้าไปกำกับรัฐ แนวนี้มองว่า ควรมีการลดบทบาทรัฐ โดยเฉพาะบทบาทรัฐในการเก็บภาษีและบริการประชาชน ควรมีความยืดหยุ่นในตลาดแรงงาน (ลดอำนาจสหภาพแรงงาน เพื่อลดค่าแรงและสวัสดิการคนงาน และสร้างบรรยากาศการลงทุน มีมาตรการเลิกจ้างคนงานได้ง่ายขึ้น) รัฐควรทำหน้าที่เพียงเป็นผู้ดูแลกติกาของตลาดและให้บริการกับคนที่จนที่สุด ในสังคมเท่านั้น แนวความคิดนี้ลงรากฝังลึกในทางการเมือง ระบบการศึกษา สถาบันและโครงสร้างทางสังคมระดับต่างๆ จนการต่อสู้ทางความคิดเรื่อง “หน้าที่รัฐ” และ “รัฐสวัสดิการ” ยากลำบากมากขึ้นในสังคมไทย

- โครงสร้างทางอำนาจถูกผูกขาดโดยชนชั้นนำ ทั้งสถาบันทางการเมืองและเศรษฐกิจ ทำให้โครงสร้างทางสังคมเสียสมดุล มีปัญหาประชาธิปไตยในความสัมพันธ์เชิงอำนาจของประชาชน ที่กระจุกตัวเฉพาะชนชั้นนำทางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งสะท้อนออกอย่างชัดเจนในพรรคการ

เมืองไทย ที่ถูกผูกขาด และไม่มีพื้นที่ของชนชั้นล่าง ไม่มีพรรคการเมืองทางชนชั้น หรือแนวคิดอุดมการณ์สังคมนิยม หรือสังคม-ประชาธิปไตย

- บรรทัดฐานทางสังคมไม่ถูกสร้าง กลไกทางสังคมถูกรอบงำด้วยระบอบอภิสิทธิ์ชน และกฎหมายจำนวนมากยังล้าหลังไม่มีการปฏิรูปการตรากฎหมายและใช้อำนาจตาม กฎหมายกระบวนการยุติธรรมถูกเลือกปฏิบัติและยังไม่สามารถเป็นที่พึ่งเรื่องความเป็นธรรมได้ หนทางการสร้าง “สังคม-ประชาธิปไตย” ในสังคมไทย

หนทางในอดีต: ชนชั้นล่างทางสังคมที่ถูกกระทำ ถูกเอารัดเอาเปรียบ ลุกขึ้นมาด้วยขบวนการแห่งการเปลี่ยนแปลง รื้อถอนโครงสร้างที่ไม่เป็นธรรมเหล่านั้นทิ้งโดยการปฏิวัติ (Revolution) ทาง สังคมใหม่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในทางสากล (ไม่เหมือนการรัฐประหาร) อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงต้องมีขบวนการประชาชนที่เข้มแข็ง เป็นเอกภาพ ผ่านการต่อสู้มายาวนาน และมุ่งไปสู่การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหลักทางสังคม สำหรับประสบการณ์ในประเทศไทยมีพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเคยต่อสู้มา

หนทางในอนาคต: ส่งเสริมการพัฒนา “สถาบันประชาชน” ให้มีความเข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบองค์กร หรือกลุ่มขบวนการใด ทั้งทางชนชั้น อาชีพ หรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มขบวนการของชาวนา ชาวไร่ กรรมกร พนักงานสาขาอาชีพต่างๆ จะต้องมีขบวนการของตนเองที่เข้มแข็ง เพื่อต่อรองผลประโยชน์ทางชนชั้นหรือกลุ่มทางสังคมของตนเองได้อย่างเป็นธรรม เหล่านี้อาจเกิดในรูปของพรรคการเมืองทางชนชั้น สาขาอาชีพ หรือในนามกลุ่มพลังทางการเมืองก็ได้ โดยเฉพาะแนวคิดการใช้พรรคการเมืองเชิงอุดมการณ์เป็นเครื่องมือ มองว่าประชาชนไม่อาจสร้างความเป็นธรรมทางสังคมขึ้นได้ หากชนชั้นล่างซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าสู่อำนาจรัฐ และใช้อำนาจรัฐนั้นจัดวางความเป็นธรรมทางสังคม ผลประโยชน์ทางชนชั้น หรือสร้างสังคมนิยม-ประชาธิปไตยที่จับต้องได้ เนื่องจากวาระของการเมืองเป็นตัวกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในประเทศยุโรปนั้นสร้าง “สังคมนิยม-ประชาธิปไตย” ให้เกิดขึ้นได้ เพราะมีพรรคการเมืองที่ต่อสู้ทางอุดมการณ์เข้าสู่อำนาจรัฐ หรือพรรคตัวแทนทางชนชั้นเข้าไปต่อรองผลประโยชน์ทางการเมือง

ยุทธศาสตร์ ๔ ด้านของธรรมิกสังคมนิยมใหม่

นอกจากการสนับสนุนในรูปของพรรคการเมืองทางเลือกของประชาชนในสังคมไทยแล้ว การลงหลักปักฐานความคิดสังคมนิยมประชาธิปไตย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องถูกสร้างเป็นอุดมการณ์ทางสังคมในอนาคต เพื่อเป็นทางเลือกที่ออกห่างจากอุปสรรค 4 ด้านดังที่กล่าวถึง. การสร้างอุดมการณ์ของสังคมนิยม ซึ่งอาจจะเรียกว่า “ธรรมิกสังคม” (Dhammic society หรือ just society) ในประเทศไทย เพื่อเป็นเป้าหมายไปสู่สังคมใหม่ จำเป็นต้องพิจารณาถึงการทำงานยุทธศาสตร์ 4 ด้านดังนี้

1. ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม (Social-Democracy) ต้องตั้งกลุ่มสังคม-ประชาธิปไตยเพื่อศึกษาและทำงานเป็นคลังสมองในการสร้างความคิดและสร้างอุดมการณ์ทางสังคม เพื่อเข้าครองความเป็นใหญ่ทางความคิดของพื้นที่สังคมจากแนวทางเสรีนิยมใหม่ ปฏิรูปโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เป็นธรรม โดยเน้นการศึกษาด้านการปฏิรูปโครงสร้างภาษี ระบบกฎหมาย การกระจายอำนาจ รูปแบบการเลือกตั้ง ระบอบประชาธิปไตยและเศรษฐกิจเพื่อความเป็นธรรมทางสังคม

2. เศรษฐศาสตร์สังคม (Social Economy) เน้นการศึกษาและขับเคลื่อนประเด็นความเหลื่อมล้ำทางสังคมและความไม่เป็นธรรม ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัญหาที่อยู่อาศัย การจำกัดการถือครองที่ดินทำกินที่กระจุกตัวอยู่กับคนรวย โดยครอบคลุมถึงการศึกษา การสาธารณสุข และการกระจายรายได้และโภชนาการอย่างเป็นธรรม

3. รัฐสวัสดิการ (Social-State Welfare) ที่ไม่ใช่เฉพาะสวัสดิการสังคมเชิงสังคมสงเคราะห์ โดยรัฐ ที่ลงหลักปักฐานในความคิดของกลไกรัฐทุนนิยมและระบบการศึกษาไทยเท่านั้น แต่หมายความว่า “หน้าที่รัฐ” ในการจัดรัฐสวัสดิการถ้วนหน้า จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ทั้งการประกันสุขภาพถ้วนหน้า การศึกษาถ้วนทั่ว ประกันการแรงงานทั้งในและนอกระบบ รวมถึงระบบประกันสังคมที่มีคุณภาพ

4. นิเวศน์สังคม (Social Ecology) เพื่อพิจารณาปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ที่ส่งผลต่อกันและกันในความสัมพันธ์ที่เสถียรสมดุล ทั้งจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและสงครามการแย่งชิงทรัพยากรในระบอบทุนนิยม โลกภิวัตน์ ที่ผูกพันถึงสถานะแวดล้อมซึ่งสร้างผลกระทบของสุขภาพ วิถีชีวิต ความมั่นคงของอนาคต และลมหายใจในพื้นที่สาธารณะ

ยุทธศาสตร์ 4 ด้านนี้ จะต้องระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อขยายฐานความคิดในสังคมไทย โดยเฉพาะภาคปัญญาชน นักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา นักเรียน นิสิต นักศึกษา และร่วมมือกับภาคประชาสังคมอื่นๆ กลุ่มสาขาอาชีพต่างๆ โดยเฉพาะแรงงาน ชวนา ชาวไร่ ตลอดจนสื่อสารมวลชนสาขาต่างๆ สถาบันทางสังคมอื่นๆ เพื่อร่วมเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากเสรีประชาธิปไตยครึ่งใบแบบเก่าและประชาธิปไตยไม่เสรีหรือประชาธิปไตยแบบอำนาจนิยมในปัจจุบัน รวมถึงเปลี่ยนเส้นทางจากประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม (Libertarian-Democracy) ไปสู่ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยมหรือสังคม-ประชาธิปไตย (Social-Democracy) ที่แท้จริง

บทสรุป

การโจมตี ระบบอำมาตย์ ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือ (นปช.) หรือ “กลุ่มคนเสื้อแดง” ที่มีเป้าหมายจะต้อง โคนล้ม ให้ได้ นั้น เราอาจตั้งข้อสมมุติฐาน พร้อมสังเคราะห์วิเคราะห์ว่า “ความรู้-ความเข้าใจ” ของประชาชน คนไทยทั่วไปอาจจะบกพร่อง ไม่สนใจและอาจจะไม่มีเลยก็เป็นได้ โครงสร้างและระบบการปกครองของไทยมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน สามารถถอยหลังไปจนถึงยุคสมัยสุโขทัย ที่เป็นเพียง เมื่อรัฐ (city state) โดยระบบการปกครองเป็น “ราชอาณาจักร” แปลว่า “แผ่นดินของพระเจ้าแผ่นดิน หรือ ราชาธิปไตย –ปกครองโดย พระราชา (พระมหากษัตริย์)” หากถามว่า “ระบบอำมาตย์” มีหรือไม่ในยุคสมัยนั้น คำตอบก็คือ “มี” เนื่อง ด้วยพระเจ้าแผ่นดินจำเป็นต้องจัดโครงสร้าง และระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองด้วยการกำหนด กลไกและกำหนดวางตัวบุคคลในการ มีส่วนช่วยด้านการบริหาร เพียงแต่ว่า ประเด็นสำคัญของ โครงสร้างอำนาจ ยังคงอยู่ที่ “พระมหากษัตริย์” ในการตัดสินใจ ยังไม่มีการกระจายอำนาจมากมาย

นักเนื่องด้วยเป็นเมื่อรัฐที่มีขนาดเล็ก ไม่ยุ่งยากซับซ้อนในการปกครอง ในยุคสมัยอยุธยา (อโยธยา) เป็นยุคสมัยที่รุ่งเรืองมากที่สุด เพราะเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่อายุยาวนานถึง 400 กว่าปี มีการเปลี่ยนแปลงแย่งชิงอำนาจกันอยู่ตลอดเวลา หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนราชวงศ์โดย “ราชาธิปไตย” ยังคงเป็นโครงสร้างหลักของระบบการปกครองบริหารและแน่นอน “ระบบอำมาตย์” ยังคงเป็นกลไกพื้นเพื่อสำคัญกับระบบการปกครองบริหาร เพียงแต่แตกต่างกันที่ขนาดของโครงสร้างและระบบที่ใหญ่โต ขยายฐาน พร้อมทั้งแขนขาเครือข่ายกว้างมากกว่าอดีต สาเหตุสำคัญเพราะสังคมมีขนาดใหญ่มากขึ้นเชิงปริมาณ และเชิงพื้นที่อาณาเขต พรหมแดนของบ้านเมืองที่เรียกว่า “อาณาจักร” โดยมีเมืองชั้นใน ชั้นนอก ตลอดจนเมืองประเทศราช ในยุคสมัยอดีตนั้น “ราชาธิปไตย” โดยมี “ระบบอำมาตย์” ซึ่งเป็นระบบศักดินา เป็นโครงสร้างและระบบสำคัญของการปกครองการบริหาร ทั้งนี้ โครงสร้างส่วนกลางไปจนถึงระดับล่างของสังคมนั้นมี “ระบบไพร่” ซึ่งหมายถึง “สามัญชนพลเรือน” ที่จำต้องปฏิบัติหน้าที่พลเมืองได้รับใช้ชาติบ้านเมืองเป็น (ข้าราชการ) ที่ประกอบไปด้วย “ไพร่หลวง ไพร่สม และไพร่ส่วย” มิใช่เป็นชนชั้นที่ถูกกดขี่ ส่วนพลเมืองระดับล่างสุดนั้น คือ (ทาส) ที่ในสังคมตะวันตกก็มีประชากรระดับนี้เช่นกัน แต่มายกเลิกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ยุคสมัยรัตนโกสินทร์แต่สังคมปัจจุบันทั้ง ไพร่ ทาส หายสาบสูญหมดแล้ว “ราชาธิปไตย” หรือสามารถเรียกว่า “ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์” ที่ “พระมหากษัตริย์” เปรียบเสมือน “พระเจ้าอยู่หัว-พระเจ้าแผ่นดิน” เนื่องด้วย “สถาบันพระมหากษัตริย์” เป็นสถาบันที่สืบทอดโครงสร้างอำนาจมายาวนานหลายร้อยปีแต่ประเด็นสำคัญมิใช่ อำนาจ แต่เป็นอำนาจบารมี ที่ก่อกำเนิดจากกระบวนการสะสม ของความจงรักภักดี ตลอดจนภาษาชาวบ้านเรียกว่า “ศรัทธาบารมี” เนื่องด้วยบรรพกษัตริย์แทบทุกพระองค์ ตั้งแต่สมัย สุโขทัยทอดยาวมาจนถึงสมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ที่เปลี่ยนผ่านไปด้วยการเป็น “กษัตริย์นักรบ” และ “กษัตริย์นักพัฒนา” แต่ประเด็นสำคัญที่สุดของสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะในสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่ รัชกาลที่ 1 จนมาถึงรัชกาลที่ 9 มาโดยตลอดที่ทุกพระองค์ทรงปกครองอาณาประชาราษฎร์ด้วย “ทศพิธราชธรรม” จนพสกนิกรชาวไทยภายใต้พระบรมโพธิ์สมภารอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข “ราชาธิปไตย” และ “ระบอบอำมาตย์” ระบบขุนนาง เป็นโครงสร้างสำคัญของการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินมายาวนาน จนรัชกาลที่ 7 ทรงสละราชสมบัติ เพื่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองจาก ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความทันสมัยของสังคมโลกในยุคนั้น ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา เพื่อให้เป็น ประชาธิปไตย อย่างแท้จริงตามพระราชประสงค์ของ ล้นเกล้ารัชกาลที่ 7 แต่ในทางกลับกันระบบการเมืองการปกครองของไทย หากได้เป็นเช่นนั้นไม่ ประชาธิปไตย มิได้ แบ่งบาน

ตลอดเวลา กลับล้มลุกคลุกคลาน มาตลอดระยะเวลา 78 กว่าปี เนื่องด้วยการแก่งแย่งอำนาจของเหล่าอำมาตย์ จนสามารถเรียกได้ว่าเป็น “อำมาตยาธิปไตย” คำว่า “อำมาตยาธิปไตย” แปลว่า ระบบการปกครองการบริหารโดยข้าราชการ ซึ่งในที่นี้หมายถึง เหล่าข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือน ที่ตรงข้ามกับประชาธิปไตยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายความว่า เป็นระบบการเมืองการปกครองและการบริหารที่ถูก ครอบงำ โดยระบบราชการทั้งหมด ที่สามารถเรียกขานว่าเป็นรัฐราชการ (Bureaucratic policy) ตลอดระยะเวลา 78 ปี ของสังคมการเมือง ขอเน้นว่า ประเทศไทยมีระบบการเมืองการปกครองที่หลากหลายอย่างมากตั้งแต่ประชาธิปไตยเต็มใบ ประชาธิปไตยครึ่งใบ อำมาตยาธิปไตย แม้กระทั่งทุกวันนี้ ซึ่ง สามารถเรียกได้ว่าเป็น ประชาธิปไตยแบบไทยไทยกล่าวคือ โครงสร้างและระบบอำนาจของสังคมไทย ต่างยึดโยงและสัมพันธ์กับ สถาบันอำนาจ หลักอย่าง สถาบันพระมหากษัตริย์ – สถาบันกองทัพ –สถาบันราชการ-สถาบันการเมือง ที่หล่อหลอมเป็น ประชาธิปไตยแบบไทยไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดในรัฐธรรมนูญทุกฉบับว่าเป็น ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เราได้มีการทดลองจัดโครงสร้างและระบบการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญ มาหลายครั้ง แม้แต่รัฐธรรมนูญฉบับปี 2517 ที่ช่วงนั้น ประชาธิปไตยเบ่งบาน อย่างมากแล้วก็ต้องมาสะดุดอีกครั้งกับเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 รัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 พ.ศ. 2540 ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดฉบับหนึ่งของประเทศไทย ที่จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาทั้งหมด กล่าวคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพียงแต่ความจริงที่ต้องยอมรับว่าภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งฟ้าและเราก็มาได้ นายกรัฐมนตรี ที่อาศัยอำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 อย่างสิ้นเปลืองและเกินเลยขอบเขตในช่วง 2544-2549 จนกลายเป็นที่มาของคำกล่าวขวัญว่าเป็น “ชนาธิปไตย” ที่แปลว่า การปกครองโดยเงิน- ด้วยเงิน-เพื่อเงิน มิใช่ ประชาชน ที่เคยหลงใหลได้ปลื้มว่า นายทุนเศรษฐี จะเสียสละทำงานเพื่อประเทศชาติ แต่ในทางกลับกัน กลับเป็น ปกครองโดยเงิน และ ปกครองโดยกลุ่มนายทุน พ่อค้า ที่เรียกขานว่า “วานิชยาธิปไตย” พูดย่างๆคือ ปกครองโดยพ่อค้า นายทุน วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทยตามประวัติศาสตร์ จากราชาธิปไตย ควบคุมอำมาตย์ จนมาเป็นประชาธิปไตย แต่ก็ถูกครอบงำและล้มลุกคลุกคลานโดย “อำมาตยาธิปไตย” หลังจากที่รัชกาลที่ 7 ได้ทรงมอบพระราชอำนาจด้วยการเปลี่ยนแปลงการปกครองตลอดระยะเวลา 78 ปี ระหว่างประชาธิปไตย และอำมาตยาธิปไตย ความจริงแล้ว ประชาธิปไตย มีทั้งเบ่งบานและถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือจาก พรรคการเมือง นักการเมือง ที่ต้องเปลื้องผ้าบอกว่า เป็น นักเลือกตั้ง นักซื้อตั้ง ทั้งนี้คงไม่สามารถเหมารวมว่า นักการเมืองทั้งหมดเป็นเช่นนั้น แต่ร้อยละ 70-80 น่าจะเป็นเช่นนั้น ที่ใช้เงินซื้อเสียง จึงต้องย้ำอีกครั้งว่าเป็น “ชนาธิปไตย” ประเด็นปัญหาสำคัญของประชาธิปไตยบ้านเราเป็นประชาธิปไตยจอมปลอม (PSEUDO DEMOCRACY) ที่จริงแล้วเป็น

ชนาธิปไตย-วานิชยาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจการเมือง ที่นักเลือกตั้ง เมื่อลงทุน จำต้องถอน
ทุนและกำไรบวกดอกเบี้ย อีกต่างหาก หรือทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง จนทำลายหลักการและอุดมการณ์
ของประชาธิปไตยโดยสิ้นเชิง ถ้าคนไทยโดยส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจถึงประวัติศาสตร์การเมือง
การปกครองไทยตลอดจนวิวัฒนาการ และรู้ซึ่งถึง พฤติการณ์- พฤติกรรม ของพรรคการเมือง-
นักการเมือง ตลอดระยะเวลา 20 กว่าปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะช่วงปี 2543 2549 ปัญหาชาติบ้านเมืองคงจะ
ไม่แตกแยกมากมายเพียงนี้ หลักการอุดมการณ์ประชาธิปไตย อย่างแท้จริงนั้น เราคงได้ลิ้มรสเพียงชั่ว
ครู่ช่วยยามแต่ความจริงต้องยอมรับว่า คนไทยส่วนใหญ่รู้และเข้าใจน้อยมาก เพียงแต่รู้และเข้าใจในเชิง
สัญลักษณ์เท่านั้น หรือแม้กระทั่ง อำมาตยาธิปไตย ก็ยังไม่สามารถเข้าใจได้อย่างมากมายเลยแต่ที่น่า
เสียดใจและเสียดายที่คนไทยบางกลุ่มส่วนใหญ่เชื่อมั่นยึดถือ “ชนาธิปไตย” ด้วยเงินตรา จากนักธุรกิจ
การเมือง จนหลงผิด หลงทำลาย บ้านเมือง ดังปรากฏตามเหตุการณ์ปฏิวัติรัฐประหารที่ผ่านมาจนถึง
ปัจจุบัน

บรรณานุกรม

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- สำนักข่าวเจ้าพระยา; อำมาตยาธิปไตย-ประชาธิปไตย, 1 เมษายน 2010, www.chaoprayanews.com
- Website; waew: ระบบสังคมและการเมืองไทย 13 ก.ย.2013, [guioi.blogspot.com/ 2013/09/blog-spot-13.html](http://guioi.blogspot.com/2013/09/blog-spot-13.html)
- Website; สภาพปัญหาสังคม, luck507.blogspot.com, 10 กค.2012
- Website; บทวิเคราะห์สถานการณ์สังคมการเมืองไทย(โดยสังเขป)- ทิศสยาม, www.tissiam.com